

Тетяна ПИСЬМЕННА

Тернопільський національний
економічний університет

**СИСТЕМА ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ:
ВІДПОВІДНІСТЬ ЄВРОПЕЙСЬКИМ ВИМОГАМ**

У час проходження інтеграції до європейського простору зростає потреба в проведенні реформи у сфері здійснення державою контрольних функцій. За аналогією до контрольної практики держав з демократичною формою управління, в Україні функціонує система державного фінансового контролю, яка складена зі зовнішнього, тобто парламентського, та внутрішнього, або інакше урядового, фінансового контролю. Такі складники роблять вітчизняну систему державного фінансового контролю відповідною міжнародним принципам і стандартам. Водночас, важливо забезпечити таку відповідність стосовно функціонування підсистем зовнішнього та внутрішнього державного фінансового контролю в Україні.

У складі контролюючих органів Рахункова палата України займає місце постійно діючого органу контролю, який утворюється Верховною Радою України, підпорядковується та звітує їй. За оцінкою дослідників цього питання, Рахункова палата України є єдиним незалежним конституційним органом, який від імені Верховної Ради України здійснює фінансовий контроль суспільства за законним, ефективним і доцільним витрачанням коштів державного бюджету, а також єдиним органом такого контролю в державі, що відповідає всім міжнародним стандартам. Тому, здійснюючи зовнішній державний фінансовий контроль, який за своєю суттю є парламентським, тобто представницьким, Рахункова палата України має повноправно виконувати роль вищого контрольного органу [1, с. 232, 235; 2, с. 167-168].

Для обґрунтування ролі контрольних функцій держави потрібно процитувати висловлену П. П. Андрєєвим думку: «Ефективна система державного фінансового контролю є необхідним атрибутом сучасної демократичної держави, запорукою ефективності використання державних фінансових ресурсів» [3, с. 5]. За його ж словами, внутрішній державний фінансовий контроль, будучи невід'ємним елементом цієї системи, виступає важливим інструментом державного управління, що дає змогу забезпечити виконання поставлених завдань, зменшити кількість порушень у діяльності органів державного та комунального секторів. Даючи оцінку вітчизняної системи внутрішнього державного фінансового контролю на відповідність міжнародним принципам і стандартам, П. П. Андрєєв стверджує, що вона перебуває в стані реформування і, таким чином, не повністю відповідає європейським вимогам. Зокрема, нормативно-правова база в сфері фінансового контролю є

недосконалою, відсутні трактування основних понять, не розроблено єдиного понятійно-категоріального апарату та методології контролю [3, с. 6, 8].

З метою вивчення європейська практика державного фінансового контролю цікавить не тільки науковців-фінансистів, а й вчених-правознавців. Так, останні досліджують досвід у здійсненні державного внутрішнього фінансового контролю таких країн, як Албанія, Хорватія, Угорщина, Болгарія, Словенія, Румунія, Чехія та інші. За їхніми висновками, в окремих з цих країн проведено повну гармонізацію законодавства до найкращої європейської практики в сфері державного внутрішнього фінансового контролю [4, с. 158-160].

Згідно з вітчизняною практикою, здійснення реформи в сфері державного внутрішнього фінансового контролю передбачає виконання таких основних завдань: створення єдиного правового поля для розвитку системи державного внутрішнього фінансового контролю, забезпечення ефективного функціонування підсистеми внутрішнього контролю і утворення служб внутрішнього аудиту в органах державного та комунального секторів, визначення методології проведення внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту тощо [5]. Завдяки виконанню цих та інших завдань буде змінено пріоритети та створено сучасну систему державного внутрішнього фінансового контролю в Україні.

Отже, за результатами дослідження вітчизняної системи державного фінансового контролю на відповідність європейським вимогам доречно зробити висновок: у розвитку системи державного фінансового контролю визначено пріоритети, що базуються на позитивному зарубіжному досвіді; для їх досягнення необхідно забезпечити реформування даної системи, зокрема в частині здійснення державного внутрішнього фінансового контролю; в цій частині вже досягнуті певні здобутки, а значить, дотримані міжнародні принципи та стандарти.

Література

1. *Паньків С. П. Рахункова палата України у системі державного фінансового контролю / С. П. Паньків // Університетські наукові записки. – 2005. – № 3 (15). – С. 232-237.*
2. *Басанцов І. В. Стратегічні напрями розвитку системи державного фінансового контролю / І. В. Басанцов // Механізм регулювання економіки. – 2011. – № 1. – С. 164-171.*
3. *Андрєєв П. Еволюція внутрішнього державного фінансового контролю в Україні / П. Андрєєв // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2013. – № 8 (149). – С. 5-8.*
4. *Никитченко Н. В. Європейські моделі здійснення державного фінансового контролю / Н. В. Никитченко // Порівняльно-аналітичне право. – 2013. – № 3-1. – С. 158-160.*
5. *Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2017 року» від 24 травня 2005 р. № 158-р (зі змінами) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/158-2005-%D1%80>. – Назва з екрану.*